

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: Negyedévre . . . 3 korona.
 Egész évre 12 „
 Vidékre: Negyedévre 5 „
 Egészévre: 20 „

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Gyula

Kiadó laptulajdonos:

László József.

— Egyesszám ára 4 fillér. —

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca 9. — Telefon 275

A városok társadalma.

— okt. 25.

(É. Gy.) A társadalom élő organizmus, mely a fejlődés törvényeinek van alávetve. A társadalom, mint élő organizmus tehát érez és eszmél, mozog és cselekszik, vágyakat vált ki, egyszóval magában hordja az alakulás összes feltételeit.

A homogén elemekből összealkott társadalomnak életműködése lassu és csendes. Nem vet felszínre sem új eszméket, sem oly vágyakat, melyek forrongásba hoznák a társadalom alanyainak érzését és gondolkodását. Ellenben a heterogén elemekből tagozott társadalom szervezetében élő ellentétek mint a fejlődés természetszerű folyamatának feltételei, mulhatatlanul maguk után vonják az összeütközésnek ama szükségszerűségét, melynek végső célja elvégre nem rombolás, nem harcban való kölcsönös megsemmisülés, hanem a kiegyenlítés.

A társadalom heterogén elemeinek összezsapása és heves mérközése tehát nem egyéb, mint az ellentétes érdeket képviselő tagozatoknak társadalmi egységére való törekvése, vagyis oly eszményi célnak megvalósítása, mely az emberiség boldogulásának alapfeltétele. Az egységre törekvő küzdelemnek e processzusa tehát nem más, mint üdvös haladás, közeledés a társadalmi tökély ideálja felé.

De hogy e cél megközelíthető legyen; éppen az ütközőpontokon áll elő az államnak és a törvényhozásnak is azon eminens kötelessége, hogy befolyásának egész súlyát latba vetve, irányítólag és szabályozólag munkáljon közre a harcra szállott ellentétek kiegyenlítésére.

Nem szorul bizonyításra, hogy a társadalom legszembeszökőbb ellentétével, az ugynevezett társadalmi széttagoltsággal a városokban találkozunk; azokon a pontokon, hol a vagyoni jólét és a nyomor, az intellektuális erő és a tudatlanság; a kultúremler és az elmaradott; a tőketulajdonos és a proletár; szóval, erősek és a gyengék; a kicsinyek és a nagyok különvált csoportozatai egymás mellé helyeztetten ugyanazon levegőt szívják és ugyanazon napnak verőfényében töltik el életük folyását.

Azon nagy távolság tehát, mely egy anyagi, valamint szellemi téren az együttélés szűk keretében megvalósul, az az elszigeteltség, mely a helyi társadalom egyes tagozatait más más érdekszférába utalja, elég ok arra, hogy a gyenge hadat izenjen az erősebbnek és követelje emberi jogát az egyenlőség nevében.

Az a harc, mely a szociális téren az egyenlőség nevében, ennek kivívásáért indul, rendszerint tulzásokba csap át s a tetszetős jelszavak alatt küzdelembe vitt tömeg, fegyelmezetlen hajlamainál fogva, az általa teljesített munka egyedértéke fejében közöséget követel ez erőstől, a munkaadótól, az egyéni szabadság durva megsértésével.

Az egyenlőség nevében megindított harc tehát igazságtalan és jogosulatlan. Mert hisz az egyenlőség fogalma pusztá fantom, mely helyesen szervezett társadalomban meg nem állhat, gyakorlatilag pedig merő lehetetlenség. De mert az emberiesen érző szív és gondolkodó elme előtt világosan áll azon tudat, hogy a társadalom helyes és célszerű berendezése megköveteli miszerint az annak tagozatai közt fennálló nagy ellentétek és távolságok lehetőleg kiegyenlítettessenek: az erősnek és vele együtt a közhatalom minden tényezőjének kötelességszerűen közre kell munkálnia azon nagy feladat teljesítésében, mely szerint a gyengék részére is megfelelő társadalmi helyzetet teremtve, ne érezzék, közvetlen közelben a távolságnak azt a fájó nagyságát, mely köztük és az erősek közt tátong.

A társadalom alanyainak vagyoni állásában és szellemi nivójában fennálló differenciák helyes és célszerű kiegyenlítése tehát a főfeladat, melyre törekednünk kell; mert annak közmelegnyugvást keltő megvalósítása vágja el utját a küzdelem kiélesedésének és romboló hatásának.

A munkának meg van a maga joga. A munkát megfelelő értékében kell becsülni. Aki a munkát lekicsinyíti, vagy aki a munkának egyenértékét tudva nem honorálja kellően csak azért, hogy abból magának önző módon a megfelelőnél nagyobb hasznot merítsen: az a hadizenő fél; az ily erős a kihívó, ki a

szabadságával visszaélve, a gyengét az önvédelmi harc jogos terére kényszeríti.

Ugy az erősnek, valamint a közhatalom hivatott kezelőjének a gyengébbekkel szemben kettős feladata van. Az egyik az, hogy a gyengének hóna alá nyuljon és kiemelje azon gondolatkörből, melybe születése és sorsa vetette.

A másik pedig az, hogy a munka emberét a teljesített munka jól megérdemelt díjával honorálja s e tényével is iparkodjék a gyengének létét lehetőség szerint türhetővé tenni.

— október 25.

A közoktatásügyi bizottság ülése.

A képviselőház közoktatásügyi bizottsága ma délelőtt 10 órakor Lang Lajos elnöklésével ülést tartott, melyen a népiskolai oktatásról szóló törvényjavaslat előadójául Szóts Pált választották meg.

Adóhivatalok mozgalma.

A m. kir. adóhivatali tisztviselők országos mozgalmat indítottak helyzetünk javítása céljából.

A mozgalom célja az, hogy az adóhivatalok mai szervezete megváltoztassék és új, magasabb állások szervezése által legyen javítva mostoha helyzetükön. Kivánják, hogy szerveztessenek felügyelői állások; aztán legyen minden állampénztárnál egy főpénztárnok (VIII. fiz. oszt.) és főellenőr (IX. fiz. osztály.) Kérik továbbá, hogy a rovincsolások és hivatalok vizsgálatai bizassanak ahhoz értő egyénekre és a számvevőségeket is csak számvevőségi közeg vizsgálja. Az összes közadótartozások behajtása bizassék a vármegyei székhelyen levő adóhivatalokra, illetve állampénztárakra és ide osztassanak be az állami adóvégrehajtók is. Végül azt kívánják, hogy a kir. pénzügyigazgatóságoknak ne legyenek alárendelve az állampénztárak, hanem úgy szolgálati, mint fegyelmi tekintetekben a miniszterium hatásköre alá vonassanak.

Ezek azok a kívánságok, amelyeket az adóhivatali tisztviselők memorandumba foglaltak, hogy sérelmeiket a legilletékesebb fórum, a miniszter elé vigyék.

A mozgalmat a pozsonyi, soproni, győri, magyaróvári és a nezsideri m. kir. adóhivatalok indították meg. Az öt adóhi-

Ércés Mű Koszoru a legnagyobb vállasztékban gyári áron a Gebauer Károly

temetkezési intézetében (Kossuth-utca, Városházépület) kapható.

vatal tisztikara előkészítő bizottsággá alakult és felhívást boesájtott ki, amelyet megküldött az ország összes kir. adóhivatalának azzal a kérelemmel, hogy az országos mozgalomhoz csatlakozzanak. Megérkezett a felhívás a debreceni kir. adóhivatalhoz is.

A m. kir. adóhivatali tisztviselők országos mozgalma nagyobb hatással van a pénzügyi közigazgatás terén működőkre. Az előkészítő bizottság által széjjelküldött felhívásban megpendített szervezeti kérdések különböző véleményeket és nézeteket hoztak felszínre. A mozgalom megindítása alkalmából Csikváry Jakó nyug. máv. főfelügyelő az Állami Tisztviselők Lapjának szerkesztője felkérte ama kir. pénzügyigazgatókat, akik a pénzügyi közigazgatás terén elismert szaktekintélyek, hogy az adóhivatali tisztviselők kívánságaira tegyenek nyilatkozatot.

A pénzügyigazgatók véleménye ez:

A m. kir. adóhivatalok felhívásában kifejezésre juttatott törekvés nem új. Részen visszaóhajtása az 1876. évet megelőző időnek, illetve az akkori pénzügyi szervezetnek.

Az bizonyos, hogy a közadók kezelése ma nehézkes. Bizonyos fokig megbízhatatlan. Érzik a közadók kezelésével és ellenőrzésével megbízott hatóságok, hogy a központon kívül oly közegekkel is kellene rendelkezni, akik a közadókezelésnek megbízható organumai volnának. A decentralizáció ma az óhajtott cél az egész vonalon. Ebben a kérdésben is. Hiszen minél kisebb a terület, amelyre az illető tisztviselő figyelmét irányítani és tapasztalatait érvényesíteni tudja, annál eredményesebb a tevékenysége.

Ezert indokolt az a törekvés, hogy ne csak az illetékkiszabás, hanem az egyenes adókezelés és különösen első sorban az adóbeszedés, adóbehajtás reformáltassék. — Vagyis, ha az illetékszabás eredménnyel ruháztatott a magy. kir. adóhivatalokra, ak-

kor az egyenes adók kivétele beszédese és behajtása is előreláthatólag kedvező eredménnyel bizható az adóhivatalokra. — De aztán az összesekre kivétel nélkül.

A második kívánság, hogy az adóhivatalok a pénzügyigazgatóságok fennhatósága alól kivétesse, egy képtelen helyzetet teremtenek. Ha az adóhivatalok az egész vonalon önállósíthatnának, akkor fölések a pénzügyigazgatóságok s az annyira kívánatos decentralizáció helyett minden ügy a miniszteriumba tereltetnék. Ez képtelenség! Csak kell egy forumnak lenni, mely kitágított hatáskörrel közvetlen felügyeletet gyakoroljon az adóhivatalokkal szemben.

Ez a törekvés tehát valóra nem fog válni.

Az adóhivatali tisztviselők, hogy kívánságaikat és sérelmeiket memorándumba foglalják, közelebb nagygyűlésre jönnek egybe Budapesten.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, okt. 24.

A folyosón ezt a kérdést intézi Csákovossy Béla háznagy Olay Lajoshoz:

— Mondd osak, Laji bácsi, obstruáltak-e?

— Cigány-adomával felelek — válaszol Olay. — A mikor azt kérdezték az egyszeri cigánytól, vajjon a grófnének leánya született-e, a cigány azt felelte, hogy nem leány, hanem kontesz.

Maga a Ház, bár hétfő van, népes és itt van Khuen gróf kivételével a kormány valamennyi tagja. Az ülés előtt a közoktatásügyi bizottság rövid ülést is tartott, a melyen megválasztották a népoktatásügyi reformról szóló törvényjavaslat előadóját.

Elnök: Jakabffy Imre.

Várady Károly személyes kérdésben kijelenti, hogy egyik szombati közbeszólásával Hieronymi minisztert megsérteni nem akarta.

A napirendre tértek át, az olasz kereskedelmi provizoriumról szóló törvényjavaslat folytatólagos tárgyalására.

Lendl Adolf a javaslatot tudományos szempontból bírálja. Kémiai definíciókkal bizonyítja, hogy a behozandó olasz bor minőségét nem határozták meg helyesen. Az olasz kémikusok nevetnek azon, hogy beesapták a magyar megbízottakat.

Kubik Béla: Hová lettek a miniszterek! Elpárologtak!

Gabányi Miklós: Most talán megint Ausztriát szolgálják.

Lendl Adolf: Egészen kétségtelen mindenki előtt, a kinek a kémiából némi ismeretei vannak, hogy azok az állítólagos szigorítások, a melyeket az olasz borbehozattal szemben alkalmazunk, mind kizárólag nagy kedvezmények az olaszoknak. Az olasz bort nem a gyenge alföldi bor javítására használják, hanem speciális magyar fajborok készítésére. Majd megmagyarázza a borházasítás egész technikáját, mely korántsem oly egyszerű, mint a kémiában járhatlanok képzelik. A házasításra vonatkozó magyar intézkedések ismét csak arra valók, hogy a magyar bor meghamisítását hosszabb időre biztosítsák, mert a házasítás processusa évekre is kiterjedhet. Majd német kémikusok nagy könyvéből és Szilágyi műegyetemi tanárnak munkáiból felolvassa, hogy az olasz bor keveréssel mennyire tönkre tették a tokaji bor hitelét a külföldön. A szerződés tárgyalásakor azonban nem hallgatta meg a magyar kormány sem a földművelésügyi minisztérium legelső kémikusának, Kossutányinak, sem László Edének, a kitűnő borkémikusnak véleményét, hanem a borkémiához nem értő urakra bízta tárgyalást.

Ha a javaslatot a Ház megszavazza, három év alatt végük van a magyar fajboroknak. A javaslatot nem fogadja el. (Eljenzés a baloldalon.)

Babó Mihály szintén a javaslat ellen beszél közjogi szempontból. A javaslat beleütközik az 1899 évi XXX. törvényekbe, a mely szerint mindaddig, a míg autonom vámtarifánk nincs, a szerződési tárgyalásokat még csak meg sem szabad indítani.

Rava olasz földművelésügyi miniszter és Pontanó szenátor kijelentették, hogy nemcsak provizoriumot kötöttünk, hanem végleges szerződést is. Tehát duplán is megsértette a

Sötétség.

A Szabadság számára írta **Vértessy Gyula**.

I.

Kirabolt, bús templom
A te szegény lelked,
Legdrágább kinesi
Régesrég elvesztek!

Hítvány, céda népek
Prédájára jártak —
Dúsan megrakodtak,
Aztán odébb álltak.

Üres az oltár is,
Oda minden éke,
Aranya, ezüstje
Pazar fényessége.

Reá száll komoran
A sötétség árnya.
Fölötte az angyal
De letörve szárnya.

Szomorú sötétség
Alig, alig látok —
És én mégis ide
Imádkozni járok.

II.

Ahol vele jártam, azt az utat járom,
Borulás az égen, hervadás a tájon.
S mig lelkem megtelik érte való gyászszal
Fölöttem nagy lomhán tarka varju szárnyal;
S mintha nekem szólna, rekedten károgja:
Kár, kár azért, aki a leány bolondja!

Hess te csunya madár, ne zavarj te engem
Engedd, hogy a buba elmerüljön lelkem —
Szeretem azt a lányt, életemnél jobban
S szeretni fogom mig szivem végsőt dobban,
Elhallgat a madár, majd mintha felelne:
Kár, kár, hogy szereted, ninesen annak lelke

III.

Talán a te kezed
Jóságos nagy isten
Az bogoz közöttünk
Mindent össze itt lenn.

Talán te veszitesz
Minket mindég össze
Talán te kergeted
A lelkünket pörbe?

Talán te tudod, hogy
Boldogok nem lennénk
Hogyha összekelnénk
Ha egymásé lennénk.

A szivébe látsz tán
S ürességet látsz ott?
Talán védelmezel?
Légy örökre áldott . . .

IV.

Nem tehetsz te róla,
Ilyennek születél.
Ködös, őszi nap volt,
Mikor közénk jöttél.

Ború volt az égen
Bánat ült a földön;
Olyan volt itt minden
Mint a sötét börtön.

Hogy hozhattál volna
Derüt a lelkedben —
Ború volt ottan is
Mint a fellegekben!

S ugy maradtál köztünk
Mint a sötét árnyék —
Követlek és mintha
Temetőben járnék . . .

kormány a törvényt, tetőzte pedig azzal is, hogy a most szőnyegen levő javaslatot rendeleti úton életbe léptette. Ez az utóbbi az alkotmányosságot is sérti, mert nálunk rendeletekkel kormányozni nem szabad.

A kormány kijátszotta az önálló vámtérülethez való jogunkat is már azért sem fogadhatja el a javaslatot, hanem csatlakozik Krasznay Ferenc határozati javaslatához.

(Eljenzés a baloldalon.)

Szünet következett, utána folytatták a tanácskozást.

Barta Ferenc a javaslat ellen foglalt állást. Széll Kálmán viselkedését gyanusnak mondja. Széll Kálmánnak itt kellene most lennie, hogy szavát hallassa.

E helyett azonban hallgat és a politikai életől teljesen visszavonult.

Barta Ferenc és **Nessi** Pál beszéltek még a javaslat ellen, mire az ülés véget ért.

Kardos Samu dr. műve

— *Báró Wesselényi Miklós*

élete és munkái. —

Több mint egy évtized óta gyűjti fáradhatatlan buzgalommal, áldozatkészséggel és lobogó lelkesedéssel **Kardos Samu dr.** az adatokat **Wesselényi Miklós** báró, történelmünk eme nagy alakja, életéről és tevékenységéről. Egész ereklyemuzeum a gyűjteménye erre vonatkozó képek, könyvek, okiratok, levelek és fényképmásolatokból. A hosszú munka eredményeképpen két hatalmas kötet fog nemsokára megjelenni **Wesselényi Miklós** báróról, amely mű nemzeti irodalmunknak örökbecsű kincse lesz.

A szerző, **Kardos Samu dr.**, debreceni ügyvéd és író, *előfizetési felhívásában* a következőleg szól a közönséghez:

Negyvennyolc éves koromban lépek első ízben nagyszabású önálló munkával a művelt magyar közönség elé. Nem aggodalom nélkül teszem ezt. Az újabb irói nemzedék annyi kitűnősége mellett alig kívánhatja meg a kezdő, hogy észrevétsék, hogy méltányolják. Aggodalommal bár, de mégsem remény nélkül teszem meg az első nagy lépést. És ezen reménységemnek kettős az alapja és forrása. Az egyik ott rejlik magának annak a nagy férfinak emlékében, akinek életét felkutattam, a sokféle szétszórtan heverő szellemi kincseit összehordottam s a magam szerény tudásával, igénytelen tehetségével feldolgoztam; a másik ama megdönthetetlen hitem, hogy a magyar nemzet közönségének lelkében még mindig erősen él a nagy **Wesselényi** hős alakja, nemes jelleme, önzetlen hazaszeretete, csodás tettei és keserű szenvedései a hála, kegyelet és érdeklődés emléke iránt.

Wesselényi hősi tettei iránt az érdeklődést, nagy érdemeivel szemben az elismerést felkelteni és megújítani, az idők folyamán elhalványult emléket a feledés porától megtisztítani, a nemzeti hála és kegyelet számára örök lámpát gyújtani és nagyveszmékért hevílő ifjúságnak egy utólrétegetlen magasztásban álló ideálban példányképet nyújtani: ez lesz munkám feladata.

Erzem, tudom, hogy nagy és nehéz ezen feladat; érzem és tudom, hogy annak sikeres megoldása nem áll arányban fogyasztó erőmmel, de vigasztal a tudat, hogy amit erő és tehetség tekintetében a Gondviselés tőlem megtagadott, azt némileg pótolni fogja a lobogó lelkesedés és szünni nem akaró tűz, amelylyel **Wesselényi** nagygyűléseit már kora gyermekésem fogta. Tehát négy évtizednél régebb óta kísértem és kísértem. Pótolni fogja az a gondosság és lelkiismeretesség, amelylyel a reá vonatkozó adatokat évek hosszú során át egybegyűjtöttem és feldolgoztam és pótolni fogja a nemes gondolkodású olvasóinak ama jóindulata, melyre minden olyan író, kit az események fejtárásánál, az egyének megítélésénél más szempont, mint az igazság és jó

meggyőződés szempontja nem vezérel, mindig, tehát még gyarlóságaiban vagy tévedéseiben is joggal számíthat. A nagy **Wesselényi** életét és működését tárgyzó munkám két hatalmas kötetből fog állani. Mindenik kötet 34—36 nyomtatott ívet foglal magában. Egy-egy kötet 560—580 lapot fog kitenni. Mindenik kötethez a mű értékét és érdekességét nevelő képek, történelmi okiratok és levelek, illetve az utóbbiak fényképmásolatai lesznek csatolva.

Munkám kiadását az ország egyik legelőkelőbb s legismertebb cége, a **Légrády** Testvérek műintézete vállalta el. A munka legkésőbb 1905. évi január közepén fog megjelenni két egyenlő nagyságu, igen izléses külsejű félbörkötésben, sarkos díszítéssel, dus aranyozással.

A két kötet bolti ára 30 korona, a két kötet előfizetési ára 20 korona. Az előfizetési pénzek legkésőbb december 15-ig egyenesen Debrecenbe, szerző címére küldendők be. December 15-ikén túl előfizetési pénzek el nem fogadhatók, mert azontúl a munka már csak bolti árban lesz kapható. Gyűjtőknek tíz előfizető után külön tiszteletpéldány jár. Debrecen, 1904. október havában.

A kereskedelmi miniszter a sztrájk ellen.

— Rendelet az iparhatóságokhoz. —

Az a veszélyes helyzet, amelyet a magyar ipari munkások a munkaszünetésekkel és társaikra gyakorolt munkagátló erőszakoskodásaikkal nemcsak magukra és munkaadókra, de a magyar iparra is előidéztek, kényszerítette a kormányt, hogy a munkások és a munkaadók jogait és kötelességeit teljes határozottsággal megállapítsa. Erre vonatkozólag tegnapi lapunkban közöltük **Tisza István** gróf belügyminiszter rendeletét a törvényhatóságokhoz. Ezt nyomon követte **Hieronymi** Károly kereskedelmi miniszter körrendelete az iparhatóságokhoz, amely a hivatalos lap tegnapi számában jelent meg.

A rendelet így szól:

A munkásoknak az a törekvése, hogy minél kedvezőbb munkafeltételeket érjenek el, a gazdasági életnek egy olyan természetes jelensége, melyet megakadályozni avagy korlátozni sem nem lehet, sem nem szabad. Nem változtat ezen az sem, ha a munkások eme törekvésüket összebeszélésen alapuló tömeges munkabeszüntetéssel iparkodnak elérni, feltéve, hogy ez a fennálló törvényeket és törvényes intézkedéseket nem sérti.

A munkaviszonyra, valamint a munkafeltételekre nézve az 1884. évi XVII. törvény cikk s különösen annak 88., 92., 93., 94. és 95. szakaszai, az idézett törvények 113. szakasza alapján szerkesztett munkarend, végül a törvény 88. szakasza alapján a munkaadó és munkás közt létrejött megegyezés a mértékadó.

A munkafeltételek megállapítása a két szerződő fél, tudniillik munkaadó és munkás egyéni elhatározásán alapulván, a szerződésben megállapított munkaviszony jogosulatlan felbontásáért az ipartörvény a munkaadót és munkást ugyancsak egyénileg teszi felelőssé. A munkás munkaszerződésének megkötésénél, illetőleg a munkafeltételek elfogadásánál szabad akarata szerint járhat el és ha a munkaadó és munkás között szerződés jött létre, a szerződésben elvállalt feltételek mindkét félre nézve egyaránt kötelezők. Nyilvánvaló tehát, hogy a munkásnak nem áll jogában a kölcsönös megegyezéssel létrejött munkaszerződést, ennek érvénye és tartama alatt egyoldalúan felbontani és az elvállalt munkát tetszése szerint bármikor félbehagyni.

Ha a munkás a megállapított munkafeltételeket nem találja már megfelelőeknek és jobb feltételeket akar magának biztosítani, módjában áll munkáját akár a törvény 92. szakaszában, akár a munkarendben, akár a közte és a munkaadó között létrejött megegyezéssel megállapított felmondási határidő pontos betartása mellett megszüntetni, a mi ellen még az esetben sem tehető kifogás, ha a munkások a munkaviszonyt tömegesen, összebeszélés folytán mondják fel,

Ha azonban a munkások akár egyenként, akár összebeszélés folytán tömegesen, a törvény rendelkezése, a munkarend, vagy a megegyezés ellenére, a felmondási határidő betartása nélkül a munkaviszonyt megszakítják, e jogosulatlan felbontásból származó, a munkásra, illetve munkásokra háruló jogkövetkezmények nem vesztik el érvényességüket.

Ebből önként folyik, hogy azzal a munkással szemben, a ki a törvény 92. szakaszában, a munkarendben, vagy a szabad egyezkedés alapján létrejött megegyezéssel megállapított felmondási határidő mellőzésével, tehát jogosulatlanul lép ki a munkából, akár egyenként, akár összebeszélés alapján tömegesen történik is ez, az 1884. évi XVII. törvények 159. szakasza nyer alkalmazást.

A törvény eme hivatkozott szakasza természetesen minden egyes munkással szemben külön alkalmazandó és minden munkásra nézve külön állapítandó meg, hogy a kölcsönös megegyezéssel létrejött munkaszerződés ellen vétett-e. Tömeges eljárásnak helye ez esetben nem lehet.

Jelen rendeletet azonnal hatályba lépés után az iparhatóságokhoz vesztik az ezzel ellenkező összes előző rendeletek, míg az ipartörvény 159. szakaszának alkalmazásánál követendő eljárásra nézve ez év június 8-án 10.993—VII. szám alatt kibocsátott körrendeletem irányadó.

Felhívom a másodfoku iparhatóságot, hogy e rendeletemet az elsőfoku iparhatóságokkal és azok útján a hatósága területén levő összes gyárakkal és ipartestületekkel közölje, egyben pedig annak végrehajtását saját hatáskörében is ellenőrizze.

Budapest, 1904. október 22-én.

Hieronymi s. k.

Egyház és Iskola.

Presbiteri közgyűlés. A mult vasárnapra kitűzött presbiteri közgyűlést elhalasztották péntekre e hó 28-ára, mert nem jöttek össze határozatképes számban a presbiterok.

Ülések. A főiskolai igazgató tanács november 2-án, az Egyház kerületi tanügyi bizottság pedig november 3-án ülést tart,

Napi hírek

— **Lestyán Adorján a királynál.** A király tegnap délelőtt általános kihallgatást adott, amelyen megjelent **Lestyán Adorján** debreceni kir. közjegyző is, hogy megköszönje a királyi tanácsosi rangot. — Tegnap jelent meg legfelsőbb kihallgatásra a király előtt **Gajzágó Béla dr. kir. ítélőtáblai tanácselnök** is.

— **Puky Gyula képviselőjelölt.** Mialatt a Tiszakormány a mögötte tömören álló szabadelvűpárt teljes bizalma és támogatása mellett egyik fontos és közhasznú törvényjavaslatot a másik után dolgozza ki és terjeszti az ország színe elé, addig az ellenzékiek, akiknek a békés, termékeny munka sehogysem tetszik, új választások hírével sugják tele az országot. Már osztják is

ki a kerületeket és jelölteket állítanak. Az illetékmódon megcsinált új választás egyik szenzációs híre gyanánt most azt kürtölik ki, hogy Gyergyószentmiklós újpárti választói már meghívták jelöltnek Puky Gyulát, a volt debreceni és hajdumegyei főispánt.

— **A Kubelik-pár cáfolata.** Birtokunkban van az a sürgöny, melyet maga a Kubelik-pár Londonból *Szél* Farkas kir. táblái tanácselnökhöz intézett, mely egyszersmind, mint a legilletékesebb cáfolat, mindenféle kósza, álhirnek, roszakaratu koholmánynak véget vet, mely legutóbbi időben a szélrózsa minden irányában világgá repült. A sürgöny tartalma ez:

London, 1904. okt. 15.

Legutóbbi újságkaesán, mely a mi válasunkkal foglalkozik, szerfelett jót neveltünk, mert bizonyos emberek úgy látszik nagyon irigyelhetnek bennünket, mert mi a legelképzelhetőbb s legboldogabb családi életet éljük; nincs az a hatalom, mely a mi szívünk boldogságát megzavarhatná. Ha a mi szerelmünk már évekkal ezelőtt is nagy volt, úgy az most még sokkal nagyobb, mert mi mindketten megtaláltuk azt, a mit kerestünk. Boldog gyermekeitek

János és Marianna.

— **Az Andrássy-szobor.** Budapesti tudósítónk írja: Ugy értesülünk, hogy Andrássy Gyula gróf szobrának leleplezése meg van véglegesen állapítva. A terminus: 1905. június 8. A Zala-alkotta szobrot tehát a koronázás évfordulóján fogják leleplezni, a jövő évben.

— **Téli legeltetés a Hortobágyon.** A juhtartó gazdák arra kérték a várost, hogy engedje át juhajai számára a Hortobágyot téli legeltetésre. A városi tanács ezt a kérelmet nem találja teljesíthetőnek tekintettel a hortobágyi legelők állapotára a nyári nagy szárazság folytán.

— **Választmányi ülés.** A Szt. László dalegylet elnöksége értesíti a választmányi tagjait, hogy választmányi ülését a hónap 30-án délután 2 órakor fogja megtartani. Az elnökség ezután is kéri a választmányi tagokat, hogy pontosan megjelenjenek.

— **Jutalom gazdasági cselédeknek.** Tallián Béla földművelésügyi miniszter értesítette Hajdúvármegye közönségét, hogy ebben az évben is jutalmat ad szorgalmuk és becsületességük által arra érdemessé vált gazdasági cselédeknek vagy munkásoknak. Rásó Gyula kir. tanácsos, alispán ennél fogva felhívta az előjáróságokat, hogy ilyen jutalomra méltókat hozzanak a járási szolgabírók tudomására. A három járásban 2—2 egyenkint 100 koronás jutalom kerül kiosztásra.

— **Az iparosok társas vacsorája.** Az ipartestület által a tavaszon rendezett és kitűnően sikerült társas vacsora felejthetetlen maradt az iparosok előtt s ezért elhatározták, hogy a barátságos összejövetelt ezután többször megismétlik. Ez uttal az Iparos Kör, az iparosok ezen régi intézménye óhajt rendező lenni s elhatározta, hogy november hó 13-án este 8 órakor a Bika disztermében rendez házias jellegű vacsorát. — Ezen vacsora rendezése az iparosok közönségére történik, a mely tekintettel arra, hogy a múltkorai vacsorán is 400 iparos család

volt jelen, most is nagyon sikerültnek ígérkezik. A rendezést az iparoskör legtekintélyesebb iparosai eszközlik, kik között a vacsorajegyek kiosztva lettek s ők gondoskodnak az iparosok ezen multságának sikeréről is. — Egy vacsora jegy ára 2 korona. Jegyek kaphatók az ipartestületnél is.

— **Elzüllött emberek szédelgése.** Városunkban nap-nap mellett arról beszélnek, hogy jó kinézésű, tisztességes urak, urinők, sőt fiatal emberek is házról házra járnak, koldulnak, kéregetnek. Ennyire alácsúgyed már az erkölcs, a mihaszna dologkerülő emberek száma pedig fokozatosan szaporodik. Ez ellen az erkölcsi hanyatlás, elzüllés ellen sines ma már orvosság, társadalmunkban a széthuzás, az emberek közönye egymásiránt, a közügyek iránt való érdektelenség, sirmegásója minden haladásnak. A könnyelmű megélhetési mód pedig a tönkrejutás szülőanyja. Nem esoda így, ha városunkban annyi az elzüllött alak. Bekopogtatnak halkan lakásunkba, óvatosan körülnéznek, meghunyászkodó alázatos arcot vágnak, úgy, hogy az ember szíve megesis ezen a szerenesétlen áldozatokon. Szánalmas külsejökkel, siránkozó hangjokkal, könnyöreltet támasztva, rendesen ócska ruhát szoktak kérni. Alázatosan megköszönik, de mire kiörnek az utcára, vigan, füttyörészve sietnek vele a zsbivásárra s ott tul adnak potom áron a ruhákon. Sikerül nekik sok rend ruhát összekenyorálni, sietnek is azonban nyomban eladni. Az így kapott pénzen még színházba is, de legtöbb csak a korezmába jár. Az ilyen elzüllött, kolduló alakoktól óva intünk mindenkit, mert ezek mindenre készek s ha alkalom van minden kezökhöz tapad. Sokan vagyunk, majd megeszük egymást s úgy látszik a megélhetésnek sok mindenféle módja van.

— **A siketnémák javára.** A siketnémák intézete részére a következő adományokat vettem s nyugtázom köszönettel: Nagykároly város 100 K., Jókai önképző-kör 10 K. 26 fill., Déva város 5 K., Hajdúvármegye 400 K., Rendőrfőkapitányság bünyügyi osztályától 9 K., Domahida község 7 K., Tiszaesége község 10 K., Biharpüspöki 34 fill., Adásztevel 60 fill., Rózsa Lajos 4 K., Zemplénbánóc község 4 K. 90 fill., Maradvány egy Pósa- emléktárgy költségéből 3 K. 49 fill., Györszentmárton község 1 K., Csilizradvány község 2 K., Kapnik-bákya 80 fill., Deák Istvánné 4 K., Lichtbian-intézet perselye 10 K. 18 fill., a pénzügyi tisztviselők kuglizójának perselye 10 K. — *Füleky Pál* pénztáros.

— **Soós bírót körözik.** A megszőkött törvényszéki bíró ügyében a nyomozást Béreczy Béla budapesti rendőrkapitány vezette, aki már is széleskörű intézkedéseket tett Soós elfogatására. A rendőrségnek gyanusnak tünik fel, hogy Soós hozzátartozói erős tandenitával úgy tüntetik fel a szököést mintha Soós már Amerjka partjai felé vitorláznék. A nyomozás ezzel szemben egyáltalán semi olyas adatra nem tett szert, a mi azt valószínűvé tenné! Sokkal hihetőbb, hogy az országban rejtőzik, valamely elhagyott helyen. Megállapították, hogy Soós mintegy 7000—8000 forint megtakarított pénzt vitt magával, ami untig elég arra, hogy valahova faluhelyen éveken át visszavonulhasson. Különbön is beteg ember, a kinek nem sok esztendeje van hátra. Ugy látszik, hogy Soós családjával fentartja összeköttetéseit, vagy legalább avval levelezni fog és 26 vidéken maga Krecsányi Kálmán nyomozza a megszőkött bírót. Mindazokba a vidéki városokba, ahol Soós bírónak rokoni vannak, detektiveket küldöttek ki. Azt hiszik, hogy a bíró előre jól kidolgozott terv szerint szökött meg és gondoskodott olyan hamis nyomokról, amelyek az utána való

nyomozást helytelen irányba tereljék. Ezért a rendőrség munkája rendkívül nehéz. Ma délig egyáltalán semmi nyomát nem találták a bírónak. A rendőrség külön körözvényben értesítette a vidéki rendőrhatalóságokat a szököésről, azonkivül a nagyobb külföldi és kiköött városok rendőrségeinek táviratban küldte meg a megszőkött bíró személyleírását. Ezenkivül a pestvidéki királyi ügyészség elfogató parancsot adott ki Soós ellen. Dr. Soós Kálmán volt törvényszéki bíró ellen, a budapesti rendőrség a következő köröző levelet adta ki: A pestvidéki királyi ügyészség átirata szerint a pestvidéki királyi törvényszék jogerős ítéletével megvesztegetés büntette miatt 3 évi fegyházra elítélt és megszőkött dr. Soós Kálmán volt törvényszéki bíró ellen az elfogató parancs az BT. 545. §-a alapján kibocsátatik. Dr. Soós Kálmán marosvásárhelyi születésű, református vallású, 51 éves, nős, volt bíró, 165 centiméter magas, testalkata közép, arca kerek, haja őszes, szemöldöke vöröses, szeme barna, orra, szája rendes, fogai épek, szakállja rövid ősz. Csak magyarul beszél. A rendőrség kézrekerítésére megtette a szükséges intézkedéseket.

— **Székely tanoncok.** A debreceni ipartestület felhívta a helybeli iparosokat, akik székely tanoncokat akarnak szerződtetni, hogy ebbeli szándékukat legkésőbb a hó 30-ig jelentsék be. November hó elsején 15 székely fiu érkezik ide, hogy Debrecenben valamely iparágat megtanuljon. A székely társaság csupán csak úgy helyezi el a fiukat, ha az illető mesterek kötelezik magukat a tanonc idő alatt teljes ellátást és ruházatot adnak, továbbá minden egyéb költséget viselnek.

— **Elromlott motorkocsi.** Tegnap délután a Debrecen—Büdszent-mihályi vonalon járó motoros vasut motorja utközben kétszer elromlott, ugyannyira, hogy néhány orai késséssel tudott csak rendeltetési helyére jutni. Az ilyesmi ősszel és télen mindennapos dolog és csupán csak azt bizonyítja, hogy motorkocsit hosszú utra használni nem lehet.

— **Az iparos tanoncok ügye.** Ismeretes a kereskedelmi miniszter legújabb rendelete, melylyel megváltoztatja az összes ipartestületek határozatait és kimondja, hogy iparos tanonc bárki lehet, még akkor is, ha semmiféle iskolát sem végzett. Az ipartestületek ellenben hat elemi osztály elvégzéséhez köttöttek azt, hogy valaki iparos-tanonc lehessen. A debreceni ipartestület ezen említett rendelet ellen akar állást foglalni, miért is hozzászólásra hívja fel az összes szakosztályokat. Tegnap délután a cipész szakosztályal vitatta meg az ügyet Tóth Kálmán ipartestületi titkár, mely elhatározta, hogy feliratot intéz az Ipartestület a kereskedelmi miniszterhez, melyben kéri, hogy hagyja jóvá azt az intézkedést, mely szerint az iparos-tanoncoktól elemi iskolai képzettség kívántassék. Most, amikor minden téren kívánják az iskolai képzettséget, feltétlenül szükség van arra, hogy az iparos osztály is haladjon a korrall és bizonyos műveltségre tegyen szert, már pedig ehhez legalább elemi iskolai képzettség kell. Az ipartestület jelenleg ugyis csupán 4 elemi osztályt kíván a tanoncoktól, mert egyes helyeken nincs hat osztályu elemi iskola. Ilyen indokolással kéri a minisztert, hogy az ipartestület határozatát hagyja jóvá.

— **Az asszony verve . . .** Tegnap d. u. 3 óra tájt a Csapó-utcán járó-kelők érdekes eseménynek voltak tanui. Sanyák János iszonyuan összeverte Tatar Gáborné nap-szamos asszonyt egy hatalmas furkós bottal. Az asszony sivalkodására összefutott az utcanepe, egy rendőr is került a közelből. A ki a harcias embert bevitte a központra. — Sanyák azért verte meg az asszonyt, mert az

nem akart vele közös háztartásra lépni. — Ezért persze a szerelmes urat lecsukták, furkós botját pedig két darabban az iratokhoz csatolták.

— **Tolvajlás.** Szentimrey Károly feljelentést tett a rendőrségen, hogy míg 6 rövid időre eltávozott az üzletből, valaki 16 korona értékű beretvát kést és ollót ellopott. A rendőrség keresi a tettest.

— **Eltévedt gyermek.** Tegnap délután Karika Balázs rendőr egy kedves, okos szemű kis 4 éves fiúcskát hozott be a központra, akit a honvéd laktanya előtt talált. Kilétere nézve nem tud felvilágosítást adni. Valószínű; hogy Halmi Lajosnak hívják és szülei a Diószegi utcában laknak. A rendőrség kutat a szülőket után.

— **Dohány lopás.** Sebők Sándor sámszonhatári nyitott pajtájából elemeltek 50 póré dohányt 54 korona értékben. Hogy ki, azt a csendőrség kutatja.

— **Szürtolvajok.** Augusztusban öt új szürt loptak el Kis Zsigmond derecskei szürszabó szekerekéről, amint utban volt áruival a debreceni vásárra. A csendőrök tegnap csípték el a tetteseket, Kovács Zsigmond és Osváth Mihály miképerési embereket, akiknél egy lopott szürt meg is találtak. A többjén már tuladtak. A lopást beismerték. Följelentették őket a járásbírósnak.

— **Társulati körvadászat.** A vadász-társ. választm. ezuton értesíti tagjait, hogy nov. hó 6-án az *Óndódi* földeken 80 hajtóval körvadászatot rendez, miért is szabályaink értelmében e területeken mindeztideig a magánvadászat tilos. A vadászat kezdete és idejéről később értesítetnek a tagok. A Választmány.

— **Gyujtogatás.** Diószegi János gazdálkodónak kétmalom-utca 14. számú házában Sipos Bálint, hogy a gazdát megijessze, felgyujtott egy 12 korona értékű zsombékot. — A rendőrség megindította ellene az eljárást.

— **Elgázolás.** Turi Lajos kocsis tegnap délután a Burgondia-utca 2. számú ház előtt elgázolta az uton áthaladó *Tatocsik* Gyulát, aki súlyos sérüléseket szenvedett.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképésze festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejáratánál levő kiskabakban.

x **Nyakkendő ujdonságok 1 koronától feljebb Feketénél.**

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Kedden okt. 25. először *Tetemre hívás*. Színmű. „C” bérlet.

Szerdán okt. 26. másodsor *Kispajtás*. Vigjáték. „A” bérlet.

Csütörtökön okt. 27. másodsor *Tetemre hívás*. Színmű. „B” bérlet.

Pénteken okt. 28. *Hoffmann meséi*. Dalm. „C” bérlet.

Szombaton okt. 29. először *Fra Girolamo* Dráma. „A” bérlet.

Vasárnap okt. 30. d. u. *Az asszony szerve jő*. Népszínmű. Este először *Fölösleges férjek*. Bohózat.

* **Az édes.** Bokor József csinálta meg ezt a népszínműnek csufolt bohózatot, a melynek akkortájtban az adott látogatottságot, hogy *Blaháné* a leányával együtt játszotta benne a két főszerepet. Debrecenben kell a népszínmű, azt tanusította a tegnap esti szép ház. De nem az ilyen, mert a belső értéke nincs és a magasabb igényű intelligens közönséget unatja. Telik Szigli-

geti, Tóth Ede, Csepregli magyar népeletet híven jellemző színműveiből, válogasson azokból az igazgatóság.

* **A premierok hete.** A vasárnap bemutatott „Kispajtás” után ezen a héten még három ujdonságot hoz színre a színház-igazgató. Kedden *Kazaliczky Antal* „*Tetemrehívás*” társadalmi színművét, szombaton *Somló Sándor* „*Fra Girolamo*” tragédiáját, vasárnap este *Beöthy László* „*Fölösleges férjek*” vigjátékát mutatják be a debreceni közönség előtt. Mindahárom darab magyar szerző munkája.

— **Lányi Edithről.** A debreceni közönség élénken emlékszik még idevaló kedvelt művésznőjére *Lányi (Lux) Edithre*, aki, miután Bécsben végezte tanulmányait, a szülővárosa színpadán lépett először a közönség elé. Gyönyörű csengő hangja és színpadra termettsége már akkor is feltűnt. Azóta a vidék első színpadán halmozza egymásra a szebbnél szebb sikereket. Legutóbb a *Miskolci Napló* foglalkozik vele a következő elismerő szavakkal:

Az előadás lelke, éltető eleme *Lányi Edith* kisasszony volt, aki tegnap este fényes sikert aratott. *Lányi Edith* már tegnapi fellépését megelőző szerepeiben is, — *Barbarina*, *Aranyvirág*, — megnyerte a mtszkolei közönség tetszését, rokonszenvét, amde igazi nagy sikerét, amely őt a népszerűség szárnyaira emeli, tegnap este aratta. — Minden jelenése után a tetszés moraja zugott végig a közönség sorain és dörgő taps hangzott fel. A közönség minden rétege tapsolt. Földszint, páholy és karzat egyaránt résztvevett a tetszésnyilvánításban. A kisasszony hangja érelesen, üdén csengett; összes énekszámait esinosan, kedvesen adta elő. Amde a „döntő csatát” bravuros táncával nyerte meg. Évek óta nem láttunk így táncolni a miskolci színpadon.

TAVIRATOK.

Külön kihallgatás a királynál.

Budapest, okt. 24. A király ma délben Goluchovszky Agenor külügyminisztert, később Vaszary Kolos hercegprimást, délután pedig Gróf Tisza István miniszterelnököt külön kihallgatáson fogadta, azután visszautazott Gödöllőre.

Ottó lovassági főfelügyelő.

Bécs, okt. 24. A király Ottó főherceget lovassági főfelügyelővé nevezte ki.

A berlini nagykövet Budapesten.

Budapest, okt. 24. Szőgyény Marich László berlini nagykövet ma ide érkezett, hogy a magyar kormány tagjaival a német-osztrák-magyar kereskedelmi szerződés tárgyában tanácskozzék.

Politikai párbajügy.

Budapest, okt. 24. Várady Károly ma délelőtt provokáltatta Wolfner Tivadar képviselőt, aki szombaton ezt a közbeszólást tette a kereskedelmi miniszter beszéde folyamán: „Várady mindig szemtelenkedik.” — Várady segédei: Nesi Pál és Kubik Béla. Wolfner Tivadar segédei: Münnich Aurél és Horánszky Dezső.

A japán-orosz háború.

London, okt. 24. 50 hulli halászbárka vévkalauzainak képviselői tudomására juttatták a külügyi hivatalnak, a tengerészeti főhivatalnak a balti hajóraj támadását. Az orosz hajóraj első része 21 és 22-ike között való éjjel vonult el a halászbárkák mellett s éjjelkor jött a többi hajó. Ez fényezőit a

halászbárkákra irányította és egyuttal tüzet kezdett. A Crane nevű bárkát elsüllyesztették. A kapitány és az első tisztnek holttestét kihúzták a hullámokból és Hullba szállították. A tisztnek fejét leszakította a löveg. Az angol hajókon még több sebesült van. A Moulmine és Mino az oroszok tüzetől egészen megrongálva érkezett Hullba. A Mino 16 sérülés volt. Attól tartanak, hogy még egy halászbárka elsüllyedt legénységétől.

London, okt. 24. Este Hullba nagyszámu halászbárka érkezett. A halászok azt beszél-lik, hogy péntekre virradó éjjel a balti hajóraj löni kezdett rájuk, miközben két bárka elsüllyedt. Ketten meghaltak, többen megsebesültek.

Pétervár, okt. 24. Az orosz távirati ügynökség mukdeni külön tudósítója táviratozza. Ugylátszik, hogy a japánok a Sahon át akarnak visszavonulni. Kiűritették a sahoi pályaudvart és csak kismértékben viszonz-zák tüzünket. Ostrom ügyünk megkezdtek tevékenységüket.

London, okt. 23. Hulli távirat szerint az orosz keleti tengeri hajóraj nekiment két halászbárkának s azokat elsüllyesztette. 16 halász vízbefult. Hir szerint az egyik orosz hajóraj rálőtt a halászbárkára és egy angol kapitánynak halálát okozta.

Port Artur ostroma.

Csifu, okt. 24. Japánok ma új ágyukkal általános ostromot kezdtek Port-Artur ellen.

Felfüggesztett rendőrség.

Esztergom, okt. 24. A főkapitány és az összes rendőrségi alkalmazottak ellen feljelentés érkezett. Hauslohner fogalmazót felfüggesztették.

Nyomdatulajdonosok a miniszterelnöknél.

Budapest, okt. 24. A Magyar nyomdatulajdonosok Országos Szövetségének népes küldöttsége tisztelgett Tisza István gróf miniszterelnöknél mint belügyminiszternél Boda Vilmos és Engel Lajos vezetésével. A küldöttség vezetője Engel Lajos terjedelmes memorandumot nyújtott át a belügyminiszternek, a melyben a vidéki nyomdatulajdonosok sérelmeiket adják elő és különösen az állami nyomdák versenyéből származott bajok orvoslását kérték. Tisza István gróf a küldöttséget szívesen fogadta és azal a kijelentéssel bocsájtotta el, hogy a memorandumot behatóan tanulmányozni fogja. Ezután Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszternél akartak tisztelegni, de a miniszter nem fogadta őket, azért, mert még az olasz provizóriumot nem tárgyalták le, addig küldöttséget egyáltalán nem fogad.

Hitvesgyilkos gazda.

Szeged, okt. 24. Gémes Mihály gazda négy revolver lövéssel megölte feleségét, halálosan megsebesítette apósát, ezután a saját szájába lőtt. Tettének oka családi perpatvar.

Rabló gyilkosság.

Trencsén, okt. 24. Alsó-Hiriesón Mora Antal novászi köfejtőmunkás lakótársát, a 20 éves olasz Zanella Józsefet baltacsapással orozva meggyilkolta, ágya alá rejtette s holmiját elrabolva eltűnt. A meggyilkolt kutya vezetője vezette nyomra az embereket, mely vonításával magára vont a figyelmet. A rablógyilkost keresik.

Merénylet egy rendőri hivatalban.

Bialiszok, október 24. 19-én este egy husz évesnek látszó munkáskülső ember belépett a rendőri hivatal irodájába és egy löveget dobott az irodahelyiségbe. — Heves robbanás következett, mely a tettesnek halálát okozta. Három hivatalnok és két magán személy súlyosan, egy hivatalnok könnyen sérült meg. A rendőrségi iroda és egy lakóház megrongálódott.

Óriási tűz.

Balassa-Gyarmatról jelentik: Tegnap este fél 7 órakor kigyuladt Pelsenburg Tivadar és fiai cég, a város legnagyobb üzletének spiritusz-raktára, melynek közvetlen közelében van petroleum-raktár és állott több hordó lőpor, melyet épp aznap szállítottak be a vasutól. Egy pár pillanat alatt valóságos égő folyamként hömpölygött az égő spiritusz az udvaron át az utcára, végigvonulva a Ipolyhoz vezető utcákon. Attól félve hogy minden percben robbanás történhetik, senki sem mert az udvarhoz közeledni, tűzoltóság pedig nincs a városban. Révész ügyvéd, látván a veszedelmet, néhány alkalmazottal bemászott az égő udvarba és nagy erőfeszítéssel sikerült az égő hordókat az utcára kigurítaniok, minek következtében a többi raktárt a veszélytől megmentették. Az utcán a kifolyt spiritusz egész éjjel át égett, míg végre sikerült elfojtani. Révész ügyvéd és a cég két alkalmazottja könnyebb égési sebeket szenvedett. Egy Pál nevű munkás annyira összeégett, hogy sebé következtében ma reggelre meghalt. A tűzrendészeti gondatlanság általános megbeszélés tárgya.

Földrengés.

Krisztiania, október 24. A tegnapi földrengés, melyet Dél-Norvégiában Nansantól dél felé mindenütt észleltek, több templomban nagy ijedelmet okozott. Számos ház megrepedezett.

Stocholm, október 24. Az észak-svédországi Skellefteában is észleltek földrengést. Néhány sooneni és blekingei templomban nagy ijedtség volt. Stromstedtben több kémény bedőlt. Ujabbán bedőlt egy templomtető.

Az osztálysorsjáték huzása.

Budapest, okt. 24. 200.000 koronát nyert 27557.

100.000 koronát nyert 10146.

5000 koronát nyert 37444.

2009 koronát nyertek: 5338 45758 57046 81801 90278 98924 és a 600.000 koronát.

Törvénykezés.

A Péksegédek vendettája. A bíróság ma délután fél egy órakor hirdette ki a péksegédek ügyében az ítéletet. Mind a hét vádlottat bűnösnek mondja ki a Kápolnai ellen elkövetett súlyos testisértésben és Sándor Mihályt másfél évi, Tatár Dénest egy évi, Tiller Istvánt másfél évi, Militarisz Gyulát nyolc hónapi, Stefanics Kálmánt hat hónapi, Strak Bélát másfél évi és Komka Pétert hat hónapi börtönnel sújtja. Az összes vádlottak feleltek az ítélet ellen.

Városi színház.

Bérlet „C”
Kedden, október hó 25-én.

először:

T E T E M R E H I V Á S.

Eredeti színmű 4 felvonásban. Irta: Kazalicky Antal.

Kezdeté 7 és fél órakor.

Éladó vagy kiadó

Nádudvaron a nagy gőzmalommal szemben egy cserepes nagy ház telekkel, üzlethelyiség, lakással, de különösen ital-mérésnek alkalmas tágas helyiség, jégveremmel. Kitűnő 10 öles pincével, istállóval, góréval eladó, avagy bérbe kiadó, értekezhetni Lippe R. cégnél.

PLOMBUS New-York. 104. E. 106. Str.

PLOMBUS!

250,000 haláirat 1 év alatt!

Nincs többé fogfájás!
odvas fog!
bűzősszáj

Fenti betegségeknek előidézői kétségtelenül az odvas fogak. Ezen remek amerikai szer, ezen kinos és kellemetlen szenvedéseket

azonnal megszünteti!

„Plombus”-szal mindenki maga plombirozhatja

fájdalom nélkül és hihetetlen egyszerű módon

odvas fogait!

Plombusne hiányozzék egy háznál se az egyszeri csekély kiadás százszoros kamatja; anyugalom. A fogfájdalmakban szenvedőket tehát saját érdekében felhívjuk, hogy rendeljék meg ezen valóban remek háziszert, mely az amerikai élelmesség neto vábjaja!

Ára egy adagrak, mely 5-6 odvas fogra elegendő, használati utasítással 2 korona. 2 kor. 10 fill. előzetes beküldése után bérmentve bérhova. Megrendelhető egyedül a Magyarországi képvisellettől, melynek ozime:

„Plombus” szétküldés, Pásztó Heves-m.

fényképzésműhely

Láda kufferek

uti készletek, pénz, szivar és levéltárcák,

férfi fehéreneműek,

(mérték után is készülnek).

solingeni kések, ollók, borotvák, haj, köröm és ruha kefék, fésűk, szappanok, tükrök nagy választáson, jutányos áron kaphatók:

BORSOS KATA

műipar és férfi divat áru raktárában

Debrecen, városház épüle

bőr áruk

1198-1904. v. k. szám.

Arverési hirdetmény.

A debreceni kir. bíróságnak V. 1013/4/1904. számú végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Dr. Dócy Emil ügyvéd részére Deszö László debreceni lakos tól 162 kor. 84 fill. tőke ennek 1903. évi november hó 30 napjától számítandó 5 százalékamatai és eddig összesen 77. kor. 60. fill. perköltség erejéig 1904. évi Szept. hó 20-án bíróilag felül foglalt és 928 kor. 60 fillerre becsült butorok és egyéb ingóságok 1904. évi November hó 7 én délután 3 órakor kezdetét veendő és Debrecenben Sesztá-kert 109 sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen, a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adadni.

Debrecen 1904. évi október hó 13-án.

Bódogh Zs.
birói kiküldött.

A nagyérdemű közönség

saját érdeke kívánja

hogy arany, ékszer-, ezüst- és óra szükségletét

Halász**Nándor**

aranyműves, órás és ékszerésznél fedezze

DEBRECEN, Piac-utca 24. szám.

K i a

tartósságért és finomságért kezességet vállal Arany-, ezüst-, ékszer- és óra javításokat eszközöl.

Arany-, ezüst- és ékszer tárgyakban

óriási választék!

Tört aranyat és ezüstöt a legmagasabb napi áron veszek. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Saját óra és ékszer javítási műhely.

Nagy raktár.

• Szőnyeg, •
• F ü g g ö n y, •
• Butorszövet, •
• Linoleum, •
• Bőrvaszon, •
Ágy és Asztalterítő,
Flannel takaró,
• Pokróc. •
Paplan és Matracokból

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél

Kisvárosi piacbazar.

Elhizás

gyorsan elmúlik a teljesen ártatlan

Thiele-féle soványító teától.

Kitűnő elismerések. Egy csomó 2 Kor. vidékre 2 Kor. 50 fill. utánvétellel.

Jörök József

gyógyszerésznél, Budapest, Király u. 12.

Bortermelők figyelmébe!

Tisztelettel tudatom, hogy Deák Ferenc-utcaán fennálló gépműhelyemben újtalálmanyu és szabadalmazott vasszerkezetű és felülnyomású

borsajtók és szőlőzuzókat

készítek, mely bármelyik külföldi gyártmányt is felülmúlja.

A borsajtó fatányérral van ellátva, mustlé a vasrészekkel nem érintkezik, a torkoly egy darabban kivethető.

Raktáromban minden nagyságban a legnagyobb választékban de olcsó árakban kapható.

Szíves pártfogást kérek, tisztelettel,

Preizler Mór

műlakatos és gépjavító műhely.

Hazai gyártmány!

KLEINOSCHEG SEC

ÚJDONSÁG ELSŐ MINŐSÉGŰ PEZSGŐ

KLEINOSCHEG testvérek
csász. és kir.
udvari szállító pezsgő
pincéi
BUDAFOK.

Kiadó Lakások

1904. November 1. **Kossuth-utca 9, sz.** udvari emelet 2 nagyvilágos szoba, előszoba. Igen alkalmas ügyvéd, Doctor, hivatalnok részére garcon lakásnak, vagy irodai helyiségnek, tiszta udvar, jóviz, kényelmes lépcső.

1904. November 1-től **Varga-utca 16, szám,** utcai lakás 3 szoba mellékhelyiségekkel földszint jóvizűkút, Értekezhetni. **Kardos László** tüzletében.

Hajdusági Bajuszpedrő.

Szép bajusz

Védjegy.

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedrő használatával, mely legjobb az összes bajuszpedrő készítmények között. A bajuszt nem teri, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha nem kenényedik meg.

Egy doboz 50 fill

Kapható:

Dr. Rothsnek V. Emil
utóda

Grósz Nagy Ferenc

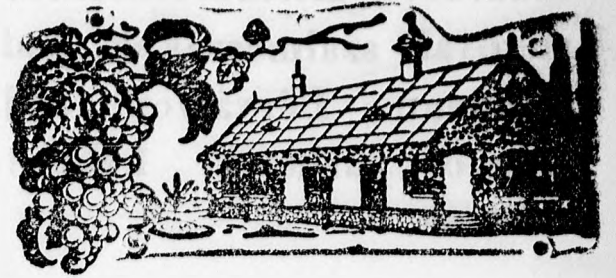
gyógyszerésznél

DEBRECEN, Kossuth utca 8. szám.

Valamint Tóth Béla gyógyszerertárban.

!!! Nyavalyatörés !!!

Ki nyavalyatörés, görcs, és más ideg állapotba szenved, kérjen iratot, ingyen bérmentve kapható a hattyu szabad gyógyszerertárban.

Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megősi, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasunk alkalmas fajokat ültetnek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitűnőbb muskatály és más édes szőlőkkel. A szőlő hazánkban mindenütt megerem a ninesien oly ház, melynek fala mellett a egesekelelyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül másépületeknek, kerteknek, kerítéseknek a legremekőbb dísz, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladatosabb gyümölcs. mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalogus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Érmelléki első szőlőoltványtelep
cím Kágya, u. p Székelyhid.

A legjobb arc-
szépitő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan. } Kitűnő toillet szappanok a kenőcs használatához

Serail-crème. nappali használatra.

Serail-puder. Kiváló finom arcpor három színben, fehér, rózsaszín és krém. 1 doboz ára 1 korona.

Szerail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: dr. Rothsnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint Jóna és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MÁTYÁS** gyógyszerertárba Aradon, szabadságtér, valamint minden más gyógyszerertárban.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér

Egy kis tégely
ára 70 fillér

A gázkandallóval való fűtés

■ a legszebb, legbiztosabb es legjobban szabályozható, ■

■ nem füstöl, nem kormoz, nem szemetel, nem rontja a levegőt, disziti a lakást, ■

NEM DRÁGÁBB A FATÜZELÉSNEEL.

Berendezése megrendelhető a légszeszgyárnál.

Kardos László

Kossuth-utca 9.

Madrácok Afrikából Lószórból rugóval, szalmaszákok, padló lindeum, Bórvászon, padló viaszos parhetek, kéktfestővasznak.

A Dr. Borsos-féle

Hajszesz és Hajkenőcs

biztosan megszünteti a haj hullását, a hajvégek megtörését, a haj molyosodását. — Teljesen ártalmatlan. — Elősegíti a haj növét és annak színét nem változtatja meg.

1 üveg Hajszesz ára 1-2 korona
1 tégely Hajkenőcs ára 1 korona

Kapható:

MIHALOVITS J. gyógyszerárán
DEBRECEN, Főter 31. sz.

Mindszentre koszorukat

nagy választékban, úgy mint: szároz cap virágokból mű virágokból és élő virágokból legjobb izléssel összeállítva kaphatók **Pacelt János** mag és virág üzletében, Debrecen Kossuth-utca városházépület vidékről megrendelések pontosan teljesítenek és csomagolásra nagy gond fordítatik.

kiválói szteletel,
Pacelt János.

IGÉRVÉNYEK.

3 % magy. jelzálog
nyerem. sorsjegy

Ára 4 kor.

Huzás október 25.

Főnyerem. 100,000 K.

Bécsvárosi
sorsjegy

Ára K. 14.

Huzás november 2.

Főnyerem. 400,000 K.

Erzsébet szanat. sorsjegyek

Kaphatók a Debreceni Ipar és Kereskedelmi Bankban

Védjegy:
Turul madár.

Feltűnést keltő árak!

Védjegy:
Turul madár.

Női cugos cipő 240
frt

Női füzös cipő, fekete és színes 280
frt

Női gombos cipő 3
frt

Női füzös cipő Box-Calf gombos 4 375
frt

Férfi cugos cipő borított és sima 280
frt

Férfi hegymászó cipő 3
frt

Férfi cugos, Box füzös 4.50 425
frt

Női gombos cipő ne-
mezből bőrborítással 2
frt

Női füzös cipő erős és tartós bőrből, meleg béléssel 3
frt

Női nemez félcipő sarokkal 1
frt

Férfi nemez félcipő sarokkal 120
frt

Igen tartós posztó és orosz-lakk cugoscipő duplatalppal 4 75
frt

Füzös cipők leány-
kák részére 160
frt

Gombos cipők leány-
kák részére 2
frt

Fekete és színes, füzös v. gombos gyermek cipők 90 krtól feljebb.

Színes Mikado cipő gyermekek, nők és férfiak részére 50 krtól

TURUL cipőgyár
részvénytársaság
központi

főraktár: Debrecen, csak
Piac-utca 50. szám.

